

FAVELA I RIO

HANDLEDNING

FAVELA I RIO

Favela i Rio är en serie i fem delar som följer fem ungdomar på kampsportsklubben Luta Pela Paz i Rio de Janeiro, Brasilien. Klubben ligger i ett av Rios fattigaste och mest våldsdrabbade områden, favelan Maré. I den här handledningen ger vi tips på frågeställningar att arbeta vidare med efter att ni har tittat på serien. Seriens olika delar har ingen inbördes ordning och ett tips är att titta på avsnittet om Manuelzhino först då det ger en god bild av livet i favelan. Vi har valt att ge förslag att arbeta med på avsnittsnivå, men det går naturligtvis lika bra att titta på hela serien i ett svep. För den som väljer att göra det eller vill fördjupa sig i de ämnen serien berör finns det några avslutande förslag att utgå ifrån.

INNAN NI TITTAR

När serien spelades in var det relativt lugnt i området där Luta Pela Paz ligger, men sedan dess har klimatet hårdnat och såväl militärens och polisens som de olika rivaliserande gängens närvaro har ökat i favelan. Att följa de fem ungdomarna på det vis man gör i serien hade inte varit möjligt i det rådande läget. Låt detta faktum vara en första uppgift innan ni tittar på serien.

- Ta reda på det dagsaktuella politiska läget i Brasilien. Diskutera hur säkerhetsläget i länder med politisk instabilitet och sociala och ekonomiska svårigheter kan ändras mycket snabbt.
- Vet alla vad en favela är?

NÄR NI HAR TITTAT

CHEYMAN

Cheyman var retad som liten och hade problem i skolan. Nu är han en av klubbens mest lovande fribrottare, och tack vare träningen och umgänget på klubben har han fått bukt med sin stamning. Nu ska han bevisa sin talang på en tävling i grannprovinsen.

- I inledningen får vi följa Cheyman längs en gata. Jämför gatumiljön du ser i programmet med en vanlig gata i ett svenskt samhälle.
- Vid ett tillfälle uppmanar Cheyman teamet att sänka kameran – spekulera kring varför han gör det.
- Vad har träningen betytt för Cheyman?

EMILY

Emily är en helt vanlig tonåring med stort musikintresse och många kompisar. Ändå är hon ovanlig. Bland sina jämnåriga är hon en av få som har båda föräldrarna i livet och bor ett ordentligt hus med eget rum.

- I inledningen berättar Emily att hon skrivit om livet i favelan men ur ett annat perspektiv – att alla har det bra och att livet är gott. Så är det inte, men just Emely har till skillnad från många andra en hel del som är positivt. Vad?
- Vem har byggt huset Emely bor i? Emely bor i ett av få riktiga hus i favelan. Diskutera hur ni tror att ett ordnat boende kan förändra eller förbättra livet för människor?
- Hur beskriver Emely sin familj?
- Vad säger Emely om sin relation till klubben?
- Beskriv Emely. Använd följande rubriker i din beskrivning: Vad jag kan se utifrån (utseende, klädstil, ålder mm), Den hon är inuti (egenskaper, förmågor, drömmar, tankar, värderingar mm), Livet omkring henne (familj, vänner, sysselsättning, hobbies mm).

ALCIR

Alcir använder boxningsträningen för att fokusera bort från begäret som tidigare drivit honom: begäret efter snabba pengar och adrenalinkickar. Efter att ha brutit med sitt liv inom drogtrafiken jobbar han hårt i ett snabbköp i Copacabana, tränar på klubben och lever ett liv utan kriminalitet.

- "Så är det", säger Alcir lugnt när han talar om skottlossningen där en kula gick in i försterkarmen på den plats där hans bror ofta hänger. Fundera på hur det är att alltid leva med en oro för att militär, polis eller kriminella gäng kan drabba samman eller starta skottlossning. Kan man lära sig att leva med oron och osäkerheten? Hur påverkar det vardagen tror ni?
- Alcir pratar om sin bakgrund. Vad får vi reda på om den i programmet?
- Beskriv Alcirs förhållande till boxningen.
- Alcir har en dotter – hur uppfattar du att hennes födelse har påverkat honom?

LEIDIANE

Leidiane har inte orkat besöka sin mammas grav sedan hon dog. Hon är en naturbegåvning i kampsport och tillbringar mycket tid på klubben. Hon tränar målmedvetet, umgås med sina vänner, och en dag beslutar hon sig för att gå dit.

- Leidianes mamma, vad får vi veta om henne?
- Jämför miljön i Leidianes hem med den vi ser i träninglokalen på klubben. Vad tror du det betyder för ungdomarna som kommer från väldigt knappa förhållanden att klubben också erbjuder en miljö som är "hel och ren" på ett annat vis än på andra ställen där de unga håller till?
- Hur beskriver Leidiane sig själv?
- Sedan serien spelades in har Leidiane blivit brasiliansk mästare i kickboxning tre gånger. Vad tror ni det betyder för andra unga i området att någon därifrån lyckas på det sättet? Diskutera begreppet "goda förebilder" och fundera på vad det är.

MANUELZHINO

Manuelzhino har vuxit upp på samma sätt som barnen och ungdomarna runt omkring honom och vet hur viktigt det kan vara att ha en stadig person att se upp till i sin närhet. Han fyller den rollen för många av ungdomarna på klubben, där han är tränare sedan flera år.

- Varför valde Manuelzhino att engagera sig som volontär i klubben?
- "Kroppen talar tydligare än munnen" säger Manuelzhino. Vad menar han med det?
- Utifrån vad du har sett i programmet; hur skulle du beskriva Manuelzhinos metoder att lära ut? Vad har han för syn på sin roll som lärare/ledare och vad har han för syn på de barn och unga han tar hand om?
- "Två saker gör mig till en god människa som inte begår brott" säger Manuelzhino. Vad är det han ser som avgörande för att människor inte ska göra fel val i livet?

ARBETA VIDARE

- Sök på Rio Stories eller gå direkt till Rädda Barnens sida för att ta reda på mer om bakgrunden till serien om Luta Pela Paz. Där finns bland annat en intervju med en av tränarna i klubben.
- Ta reda på mer om de kåkstäder och slumområden som finns i världens olika storstäder. Favelan i Brasilien, kåkstäder i södra Afrika, slumområden i Indien – olika namn på samma typ av bebyggelse, men även Nordamerika och Europa har växande slumområden. Hur uppstår slum? Vilka är det som bor där?
- Luta Pela Paz arbetar med kampsporten som grund för att hjälpa unga att ta sig ur ett utanförskap som har sin grund i fattigdom, kriminalitet och drogmissbruk. Klubben har sedan serien spelades in startat verksamhet i London. Ta reda på mer om Luta Pela Paz.
- Inlevelseövning: Föreställ dig att du får i uppdrag att resa till något av världens slumområden för att under en månad leva där och arbeta för att förändra situationen för en eller ett par personer. Du reser ensam och när du kommer tillbaka till Sverige ska du rapportera dina intryck från resan. Gör det i form av en loggbok, en rapport, en videoblogg eller en tidningsartikel.
- Klubben i favelan i Rio de Janeiro drivs till en del med pengar från svenskt bistånd. Ta reda på mer om hur medel (pengar) från svenskt bistånd används; till vilka länder går biståndet, till vilka organisationer/verksamheter, vilka krav ställs på dem som tar emot bistånd. Används biståndet rätt? Ta reda på var olika politiska partier står i frågan om bistånd och argumentera, i tal eller skrift, för eller emot någon del av biståndspolitikerna.